

Bijlage1. Overzicht Literatuur, Beleidsopgaven en -ambities

Globaal / Europees

(Beleids-)document	Ambitie	Link
Sustainability goals VN	17 duurzaamheidsdoelen	https://sdgs.un.org/goals https://www.stockholmresilience.org/research/research-news/2016-06-14-how-food-connects-all-the-sdgs.html
Green deal EU	Europese routekaart om in 2050 klimaatneutraal te zijn. De Europese Green Deal bestrijkt alle sectoren van de economie, met name vervoer, energie, landbouw en infrastructuur, maar ook bijvoorbeeld de ICT. Maatregelen relevant voor Drentsche Aa In 2030 CO2 reductie 40% Er moet meer biologisch voedsel verbouwd worden Het gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen moet drastisch omlaag 'Just Transition Fund': €100 miljard Biodiversiteitsstrategie: beschadigde ecosystemen moeten worden hersteld, de gezondheid van beschermde gebieden wordt verbeterd, vervuiling wordt verminderd en de landbouw biologischer wordt gemaakt. Voor deze strategie wil de Commissie €20 miljard per jaar beschikbaar maken. Farm to fork heeft als doel om een duurzaam voedselsysteem te verwezenlijken. Dit hervormde systeem moet de Europese klimaatvoetafdruk verkleinen en bovendien de volksgezondheid verbeteren. Hiervoor wil de Commissie dat het gebruik van pesticiden de komende tien jaar met 50% afneemt, het gebruik van kunstmest met 20% wordt teruggedrongen en het gebruik van antibiotica in de landbouw met 50%. Ook moet 25% van de landbouwgrond op biologische wijze worden gebruikt.	https://www.europa-nu.nl/id/vl4ck66fcsz7/europese_green_deal

Nationaal

(Beleids-)document	Ambitie	Link
NOVI	Met de NOVI geeft het kabinet richting aan grote opgaven waardoor Nederland de komende 30 jaar verandert. Denk hierbij aan: de bouw van ongeveer 1 miljoen nieuwe woningen; meer duurzame energie gebruiken; aanpassen aan klimaatverandering; de ontwikkeling van een circulaire economie; omschakeling naar kringlooplandbouw. Bij de opgaven wordt altijd rekening gehouden met een gezonde bodem, schoon water, behoud van biodiversiteit en een aantrekkelijke leefomgeving.	https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/omgevingswet/nationale-omgevingsvisie
Nationale Parken nieuwe stijl	De nationale parken in Nederland, overheden en partners hebben 12 ambities met elkaar afgesproken in 2018. Nationale Parken nieuwe stijl: deze Nationale Parken moeten meer zijn dan de natuurterreinen die nu als Nationaal Park zijn aangewezen; het zijn grotere samenhangende gebieden waarbinnen natuurkernen liggen en waarmee bewoners, maatschappelijke instellingen en ondernemers zich verbonden voelen. Nationale Parken Nieuwe Stijl voldoen aan de volgende punten: De kern bestaat uit, vanuit (inter)nationaal perspectief, waardevolle natuur gelegen in een ruimere landschappelijke, landschaps-ecologische, cultuurhistorische en regionaal-economische context;	https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2019/07/26/de-standaard-voor-de-gebiedsaanduiding-nationaal-park

(Beleids-)document	Ambitie	Link
	- Ze onderscheiden zich qua kwaliteit, uitstraling en toegankelijkheid voor de binnen- en buitenlandse bezoekers; - Ze hebben een eigen identiteit, waarmee bewoners, maatschappelijke instellingen en ondernemers zich verbonden voelen; - Ze zijn aansprekend voor een (inter)nationaal publiek, het zijn iconen voor de regio en voor Nederland.	
Klimaatakkoord	• De politiek heeft een doel gesteld: in 2030 stoten we in Nederland bijna de helft (49%) minder broeikasgassen uit dan we in 1990 deden. Het Klimaatakkoord gaat over de maatregelen die we de komende jaren nemen om dit doel te halen. Zie RES Drenthe (Concept).	https://www.klimaatakkoord.nl/actueel/nieuws/2019/06/28/klimaatakkoord-in-stukken
New Deal (Advies Rijksadviseurs)	• Het College van Rijksadviseurs pleit voor een nieuwe deal tussen boer en de maatschappij. We moeten toe naar een landschapsinclusieve landbouw, waarin boeren een eerlijk inkomen ontvangen voor het produceren van gezond voedsel en een aantrekkelijk, toegankelijk, biodivers landschap en waarbij het zorgen voor schoon water, schone lucht en een vitale bodem vanzelfsprekend zijn. Dit staat in een advies dat Rijksadviseur Berno Strootman vandaag aanbiedt aan Minister Schouten van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.	
Bossenstrategie (Advies Rijksadviseurs)	• Om met nieuw bos en meer bomen de kwaliteit van het landschap te versterken, adviseren de Rijksadviseurs om goed aan te sluiten bij de karakteristieken van de verschillende landschapstypen. Het Nederlandse landschap kent een grote diversiteit. Bij elk landschapstype horen ruimtelijke principes, streekeigen landschapselementen en specifieke boomsoorten. Dat moet het uitgangspunt zijn bij het realiseren van de opgave uit de Bossenstrategie.	https://www.collegevanrijksadviseurs.nl/actueel/nieuws/2020/08/27/bossenstrategie
Niet alles kan overal	• Eindadvies over structurele aanpak op lange termijn Adviescollege Stikstofproblematiek • Hoofdoggave: aanpak natuur • Hoofdoggave: de stikstofaanpak ○ Aanpak NH3 emissies: Voor de verlaging van NH3-emissies (voornamelijk landbouw) staat gedifferentieerd, gebiedspecifiek maatwerk centraal, vanwege de meer directe relatie tussen emissie en depositie. Het Adviescollege kiest daarbij voor gebiedspecifiek maatwerk waarbij een nationale doelstelling geldt van minimaal 50% reductie van binnenlandse NH3-emissies in 2030 (t.o.v. 2019). Het Rijk vertaalt de doelstelling van 50% naar een opgave per provincie. In de ene provincie zal meer nodig zijn dan in de andere. ○ Aanpak Nox emissies: Het Adviescollege kiest bij de aanpak van NOx-emissies voor een generieke aanpak, tenzij vanuit de gebiedsanalyse blijkt dat er sprake is van een 'piekbelaster'. De totale binnenlandse NOx-emissies van alle sectoren moeten in 2030 met minimaal 50% worden teruggedrongen (t.o.v. 2019), zodat de stikstofdepositie vanuit de stikstofdeken fors afneemt. Deze 50% is inclusief het basispad (of 'autonome pad'), dat wil zeggen: De ontwikkeling van de NOx-emissies als gevolg van vastgesteld beleid (waaronder het beleid voor klimaat, lucht- en waterkwaliteit). Voor de zogenoemde 'piekbelasters' betekent dit dat zij worden aangesproken op significante effecten dichtbij Natura 2000-gebieden, maar niet op marginale effecten op honderden kilometers afstand, omdat dat laatste onderdeel uitmaakt van generiek beleid. • Voor het gebiedspecifieke maatwerk krijgen provincies de opdracht om herstelprogramma's op te stellen. • Het programma Nationale Natuurdoelstellingen: Dit nationale programma en het gebiedspecifieke maatwerk van provincies moeten gezamenlijk de maatregelen waarborgen, waarmee de stikstofemissies in 2030 met 50% zijn teruggebracht ten opzichte van 2019. Het waarborgen van het herstel van de natuurgebieden voor 2050 vereist dat de condities daarvoor in 2040 zijn gerealiseerd. Dat wil zeggen dat vóór 2040 in vrijwel alle gebieden de Natura 2000-gebieden onder de kritische depositiewaarde moeten worden gebracht. De karakteristieken van de Natura 2000-gebieden zijn onderling verschillend en ook de omvang van de stikstofdepositie is lokaal verschillend. Daarom is gebiedspecifiek maatwerk nodig. Het realiseren van deze doelstelling vraagt om een forse inspanning van alle sectoren en ook zijn forse investeringen nodig, evenals vastberadenheid, koersvastheid en volharding om het doel te bereiken.	https://www.aanpakstikstof.nl/actueel/nieuws/2020/06/08/remkes-presenteert-eindrapport-niet-alles-kan-overal

(Beleids-)document	Ambitie	Link
Gewasbeschermingsmiddelen en omwonenden (Gezondheidsraad)	Uit buitenlands onderzoek komen aanwijzingen voor een verband tussen blootstelling aan gewasbeschermingsmiddelen en de kans op gezondheidschade, zoals de ziekte van Parkinson en ontwikkelingsstoornissen bij kinderen. De uitkomsten van onderzoek in Nederland zijn minder uitgesproken, maar kunnen de ongerustheid ook niet wegnemen. Meer onderzoek zal op korte termijn geen duidelijkheid geven en de toelatingsprocedure voor de middelen kan nooit alle risico's uitsluiten. Daarom adviseert de Gezondheidsraad voorzorg toe te passen, door het streven naar vermindering van de afhankelijkheid van de landbouw van chemische gewasbeschermingsmiddelen te intensiveren. Ook voorlichting en handhaving zijn van belang, want telers blijken veilig werken niet altijd genoeg prioriteit te geven. De raad adviseert goed te registreren welke middelen op welke percelen gebruikt worden en de blootstelling van mensen aan gewasbeschermingsmiddelen periodiek te meten aan de hand van afbraakproducten in bijvoorbeeld urine. Tot slot adviseert de raad door te gaan met verbetering van de toelatingsprocedure.	https://www.gezondheidsraad.nl/documenten/adviezen/2020/06/29/vervolgadvies-gewasbescherming-en-omwonenden
De Bodem bereikt (Raad voor de leefomgeving)	De vitaliteit van de Nederlandse landbouw-, bos- en natuurbodems (rurale bodems) staat onder druk. Ondanks (inter)nationaal beleid en richtlijnen, die heldere kaders geven voor een vitale bodem, is er sprake van verzuring, vermesting, verdroging, verdichting en verhoogde kwetsbaarheid van de bodems. Hierdoor worden doelen ten aanzien van onder andere natuur, water en klimaat niet gehaald. Met dit advies wil de Raad voor de leefomgeving en infrastructuur (Rli) agenderen dat een stevigere aanpak nodig is in het bodembeleid. Omdat de ruimte in Nederland beperkt is moeten de bodems voor meerdere functies kunnen worden gebruikt: bijvoorbeeld voor landbouw en voor koolstofopslag in het kader van klimaatverandering of voor bos en wateropslag. Maar ook functies als landbouw en natuur kunnen samengaan. Dat kan echter alleen als de bodems vitaal zijn en als het bodemgebruik geen afbreuk doet aan die vitaliteit maar deze versterkt. Het houdt ook in dat bodems niet geschikt moeten worden gemaakt voor alle denkbare activiteiten en functies: functies volgen bodem. Dit uitgangspunt moet worden vastgelegd in de Nationale Omgevingsvisie (NOVI). Uitwerking daarvan moet primair plaatsvinden door de provincies, door het maken van ruimtelijke keuzes en met behulp van gebiedsgerichte processen. De raad acht het van belang op een aantal punten het beleidsinstrumentarium aan te passen teneinde te kunnen sturen op bodemvitaliteit. Naar de mening van de raad betreft dit in ieder geval het opzetten van een monitorings- en kennisstelsel waarin meer informatie wordt verzameld en gedeeld over de bodemvitaliteit, het aanpassen van wet- en regelgeving (onder andere pacht-, mest- en fiscaal beleid), het introduceren van op maat gesneden beloningsvormen (bijvoorbeeld via het Gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB) of door regiobranding) en de invoering van schadeherstelmaatregelen.	https://www.rli.nl/publicaties/2020/advies/de-bodem-bereikt?adview=samenvatting
De standaard voor de gebiedsaanduiding nationaal park + Handreiking Nationale Parken (Concept)	De nationale parken van de toekomst werken aan 12 criteria die de kwaliteit van de parken garanderen. Deze criteria zijn opgenomen in de standaard, het werkkader met de ambitiecriteria voor de transitie van Nationale Parken. 1. Omvang 2. Ecologische samenhang met natuurlijke processen 3. Natuur-, cultuur- en landschappelijke waarden zijn onderscheidend 4. Ruimtelijke inrichting en waarden in overeenstemming met de Gebiedsidentiteit 5. Samenhang en identiteit 6. Herkenbaarheid en beleefbaarheid 7. Verbondenheid met regionale gemeenschap 8. Educatie 9. Onderzoek 10. Governance 11. Ambitie-document 12. Uitvoeringsagenda en resultaatbeschrijvingen	https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2019/07/26/de-standaard-voor-de-gebiedsaanduiding-nationaal-park
Deltaprogramma zoet water	Het aanbod van zoetwater is niet altijd toereikend voor de vraag. De 'deltascenario's' laten zien dat in de toekomst vaker watertekorten kunnen optreden door klimaatverandering, verzilting en sociaaleconomische ontwikkelingen. Met de 'deltabeslissing Zoetwater' is de basis gelegd om de zoetwateropgave gezamenlijk op te pakken. Kern daarvan is inzicht geven in de waterbeschikbaarheid. Dit maakt de risico's op zoetwatertekorten transparant. Ook vinden stapsgewijze investeringen plaats om de aanvoer van zoetwater robuuster te maken en het gebruik zuiniger.	https://www.deltacommissaris.nl/deltaprogramma/gebieden-en-generieke-themas/zoetwater https://www.deltacommissaris.nl/deltaprogramma/documenten/publicaties/2019/05/09/geactualiseerde-knelpunten-voor-het-deltaprogramma-zoetwater-fase-ii

(Beleids-)document	Ambitie	Link
	• Watertekorten voorkomen lukt alleen als alle overheden en gebruikers van zoetwater zich samen inspannen. Rijkswaterstaat en de waterschappen kunnen de aanvoerroutes van zoetwater verbeteren en voorraden opbouwen. Grote watergebruikers, zoals bedrijven die veel water gebruiken, land- en tuinbouwers en natuurbeheerders, kunnen zich richten op waterbesparing. Alleen als al deze partijen zich inspannen, blijft Nederland ook op lange termijn op een betaalbare manier over genoeg zoetwater beschikken.	
Deltaplan Biodiversiteit	• Biodiversiteit in Nederland herstelt zich niet vanzelf. Het vraagt om een systeemverandering die we samen aan moeten pakken. Met boeren, terreinbeheerders, particulieren, onderzoekers en overheden. Met het Deltaplan Biodiversiteitsherstel zetten we ons in voor een Nederland waar mensen én natuur zich kunnen ontplooiën. Zodat Nederland een voorbeeld kan worden van een dichtbevolkte delta waar biodiversiteit en economische ontwikkeling samengaan. De ambitie van het Deltaplan is biodiversiteitsverlies in Nederland om te buigen naar biodiversiteitsherstel • Groene verbindingen Hondsrug Haren, Drenthe/Groningen: Project Groene Verbindingen wil een brug slaan tussen agrarisch gebruik, recreatie en natuurbeheer. Het project richt zich op het ontwikkelen van groene verbindingen, het produceren en testen van paaltjessystemen ter bescherming van bijzondere ecologische locaties én kennisverspreiding.	https://www.samenvoorbiodiversiteit.nl/
Programmatiese aanpak stikstof	• Een structurele stikstofaanpak versterkt de natuur en biedt ruimte voor economische activiteiten. Het kabinet komt met een breed investeringspakket om in de periode tot 2030 de natuur te herstellen en de neerslag van stikstof te verminderen. • Voor het jaar 2030 heeft het kabinet als doel geformuleerd om minimaal de helft van de hectares met stikstofgevoelige natuur in Natura 2000-gebieden onder de zogenoemde kritische depositiewaarde (KDW) te brengen. Het Rijk investeert de komende tien jaar een bedrag oplopend tot 300 miljoen euro per jaar om de natuur te versterken en te herstellen. Ook neemt het kabinet (bron)maatregelen om alle sectoren te ondersteunen om de neerslag van stikstof in natuur terug te dringen. Hiervoor is gemiddeld 200 miljoen euro per jaar beschikbaar in de periode tot 2030. • Omdat ruimte in Nederland schaars is, verkent het Rijk ook hoe een andere inrichting van de ruimte kan bijdragen aan sterkere natuur. Denk aan het vermengen van natuur met bestaande functies, zoals agrarisch natuurbeheer door boeren, zonneparken gecombineerd met natuurontwikkeling, natuurversterkende waterbergingsgebieden of natuurinclusieve woningbouw, zodat er nieuwe leefgebieden voor planten en dieren ontstaan en gezondere lucht. • Naast natuurinvesteringen komt het kabinet met een pakket bronmaatregelen om de neerslag van stikstof te verminderen. Het Rijk investeert in totaal meer dan 2 miljard euro in efficiënte bronmaatregelen in de industrie en energie (extra inzet op gebruik emissiearme technologieën, gerichte inzet op piekbelasters), de landbouw (o.a. koeien langer in de wei, innovatieve stallen, ander voer en financiële regelingen voor boeren die willen omschakelen en boeren die vrijwillig willen stoppen) en de bouw (schone mobiele werktuigen).	https://www.aanpakstikstof.nl/actueel/nieuws/2020/04/24/stikstofaanpak-versterkt-natuur-en-biedt-economisch-perspectief
Deltaplan agrarisch water	• Het Deltaplan Agrarisch Waterbeheer (DAW) levert sinds 2013 een bijdrage aan de wateropgaven in Nederland. Het DAW heeft een lijst met landbouwmaatregelen opgesteld waarmee boeren een positieve bijdrage kunnen leveren aan de waterkwaliteit. Maatwerk staat daarbij centraal, omdat de belangrijkste bronnen en routes afhankelijk zijn van perceel-specifieke kenmerken als de nutriëntentoestand, het bouwplan, de aanwezigheid van drainage en de morfologie van het perceel	https://www.h2owaternetwerk.nl/vakartikelen/een-casestudie-naar-agrarisch-maatwerk-voor-schoon-oppervlaktewater
Position Paper klimaatadaptatie Provincies	• Zeven uitgangspunten Een aantal daarvan zijn: - Provincies benaderen klimaatadaptatie breed: het gaat niet alleen over overstromingen en wateroverlast, maar ook over hitte en droogte. Daarnaast willen ze klimaatadaptatie zoveel mogelijk meekoppelen met andere opgaven. - Provincies werken intensief samen met gemeenten, waterschappen, het Rijk en maatschappelijke partners. - Provincies geven het goede voorbeeld, bijvoorbeeld door provinciale wegen, fietspaden, natuur en openbaar vervoer klimaatadaptief te maken. • Zeven ruimtelijke opgaven	https://ruimtelijkeadaptatie.nl/actueel/actueel/nieuws/2020/provincies/

(Beleids-)document	Ambitie	Link
	- Bijna alle grote opgaven krijgen te maken met de gevolgen van klimaatverandering. De provincie wil verschillende opgaven slim combineren, om meer doelen tegelijk te kunnen halen. Dit zijn de opgaven waarbij klimaatadaptatie een belangrijk onderdeel is: - Woningbouw: klimaatbestendig en waterrobuust wonen - Duurzame bedrijventerreinen en kantoorlocaties - Goede inrichting en slim gebruik van water in Nederland - Energietransitie en klimaatakkoord - Vitaal landelijk gebied: versterking biodiversiteit en landschap, en duurzame landbouw - Regionale bereikbaarheid door klimaatbestendige infrastructuur - Vitale en kwetsbare functies bestand tegen klimaateffecten	
Vierde Nederlandse SDG Rapportage Nederland Ontwikkelt Duurzaam	• In 2015 hebben 193 regeringsleiders de Agenda 2030 aangenomen met daarin de 17 Duurzame Ontwikkelingsdoelen van de VN (SDGs). De Nederlandse overheid, maatschappelijke partijen en het bedrijfsleven hebben de SDG-agenda opgepakt en geven er sindsdien uitvoering aan. • Steeds meer decentrale overheden raken bekend met de SDG's en zetten zich in om deze te halen. In 2019 groeide het aantal gemeenten aangesloten bij de VNG-campagne Gemeenten4GlobalGoals met 25 naar 87.	https://www.sdgnerland.nl/wp-content/uploads/2020/05/Vierde-Nationale-SDG-rapportage-Nederland-Ontwikkelt-Duurzaam-final-version.pdf
Landbouw, natuur en voedsel: waardevol en verbonden	• De landbouw, tuinbouw en visserij zijn onmisbare sectoren. Boeren, tuinders en vissers voeden de mensen. Zoals dit nu – wereldwijd – gebeurt, is echter niet vol te houden. De aarde kan de last van de huidige productiemethoden en consumentengedrag niet langer dragen. De Verenigde Naties hebben Duurzame Ontwikkelingsdoelen vastgesteld, die bedoeld zijn om dit fundamenteel op te lossen. Nederland heeft volop meegewerkt aan het opstellen van die doelen en onderschrijft ze volledig • De duizenden ondernemers in de landbouw, tuinbouw en visserij die hard werken voor ons voedsel, doen dat vaak onder economisch moeilijke omstandigheden. De individuele producent heeft nogal eens een zwakke positie ten opzichte van zijn grote afnemers. Hij loopt vele risico's, van wisselvallig weer en dier- en plantenziekten tot een volatiele markt. Boeren, tuinders en vissers zijn hardwerkende ondernemers en zij verdienen een solide positie in de keten. Er moet een goed inkomen voor hen zijn en een vooruitzicht dat zij hun bedrijf aan een volgende generatie kunnen overdragen. • Consumenten die weten waar hun voedsel vandaan komt en daardoor respect hebben voor producent en product, kunnen hieraan bijdragen. Dat helpt om tot minder verspilling en een eerlijker prijs voor de producenten te komen. Korte ketens brengen boeren en burgers dicht bij elkaar. Een gezonde leefomgeving waarin boeren en burgers goed met elkaar kunnen samenleven blijft ook een belangrijk thema. • Natuur is van waarde voor ons allemaal en voor de landbouw in het bijzonder. Het mag niet langer zo zijn dat landbouw en natuur tegenover elkaar staan en dat landbouw de biodiversiteit onder druk zet. Landbouw en natuur horen bij elkaar en die relatie moet sterker, organischer worden dan zij nu is. De landbouw heeft een belangrijke sleutel in handen voor verdere verbetering van natuurwaarden in Nederland. Maar dat kan zij alleen waarmaken als het hele systeem en alle deelnemers daarin, van boer tot burger, meewerken. • Ons huidige systeem van landbouw is een keten waarvan de schakels bestaan uit actoren die ieder zo handelen dat zij er economisch het beste uit komen. Elke partij benut de grondstoffen die haar ter beschikking staan, verwerkt die tegen de laagste kosten en met de hoogste opbrengst. Maar de afzonderlijke partijen kijken nog onvoldoende naar het systeem als geheel. • Het moet anders: we moeten van voortdurende verlaging van de kostprijs van producten naar voortdurende verlaging van het verbruik van grondstoffen door een efficiëntere benutting in kringlopen. • Die omschakeling is mogelijk. Het vraagt dat wij het huidige systeem veranderen door toe te werken naar kringlooplandbouw als de ecologisch en economisch vitale, gangbare productiewijze. Die productiewijze dient gebaseerd te zijn op de economische kracht van samenwerking tussen partijen in de agrosector en op steun en vertrouwen van maatschappelijke organisaties. Voedselveiligheid blijft natuurlijk voorop staan.	https://www.rijksoverheid.nl/ministeries/ministerie-van-landbouw-natuur-en-voedselkwaliteit/documenten/beleidsnota-s/2018/09/08/visie-landbouw-natuur-en-voedsel-waardevol-en-verbonden
Nederland circulair in 2050	Het kabinet heeft 3 doelstellingen geformuleerd om de Nederlandse economie zo snel mogelijk circulair te maken: • Bestaande productieprocessen maken efficiënter gebruik van grondstoffen, zodat er minder grondstoffen nodig zijn.	https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/circulaire-economie/nederland-circulair-in-2050

(Beleids-)document	Ambitie	Link
	• Wanneer nieuwe grondstoffen nodig zijn, wordt zoveel mogelijk gebruikgemaakt van duurzaam geproduceerde, hernieuwbare (onuitputtelijke) en algemeen beschikbare grondstoffen. Zoals biomassa, dat is grondstof uit planten, bomen en voedselresten. Dit maakt Nederland minder afhankelijk van fossiele bronnen en het is beter voor het milieu. • Nieuwe productiemethodes ontwikkelen en nieuwe producten circulair ontwerpen.	
Aan de slag met het landgoedmodel	• Federatie particulier grondbezit • Het combineren van grondgebonden functies binnen één ruimtelijke en economische eenheid noemt de Federatie Particulier Grondbezit het 'landgoedmodel'. Door een gebied als een ruimtelijke en economische eenheid te benaderen, kunnen diverse onderdelen elkaar versterken.	http://grondbezit.nl/files/fpg_pdfs/200625%20Brochure%20Landgoedmodel%20def.pdf
Kernwaarden voor een gezonde leefomgeving	• Aan de slag met het gezonder inrichten van de leefomgeving. Maar, wat verstaan we onder een gezonde leefomgeving en wat staat er over gezondheid in de tekst van de omgevingswet? • Enkele Kernwaarden voor een Gezonde Leefomgeving - Woonomgeving: voor iedereen zijn er dichtbij en toegankelijke plekken; de leefomgeving draagt bij aan een gezond gewicht; wonen en druk verkeer zijn gescheiden; functies (wonen, werken, voorzieningen) zijn goed gemengd, overlastgevende bedrijven staan op afstand. - Mobiliteit: actief vervoer (lopen en fietsen) is in beleid, ontwerp en gebruik de standaard; tussen kernen zijn goede fiets- en OV verbindingen - Gebouwen: er zijn voldoende betaalbare levensloopgeschikte woningen • De kernkwaliteiten worden nader uitgewerkt in het document.	https://ggdghor.nl/wp-content/uploads/2020/08/GGD_GHOR_EPUB_KW_GEZ_LEEFOMGEVING_April-2020.pdf
Aanhoudend droog (2020), Inventariserend onderzoek naar de gevolgen van droogte op groene rijksmonumenten	• Om het monumentale groen te beschermen tegen de aanhoudende droogte, moesten eigenaars van groene monumenten de afgelopen jaren noodmaatregelen treffen. Bijvoorbeeld als een sproeiverbod wordt afgekondigd in een gebied waarin ook een of meer groene rijksmonumenten, zoals historische buitenplaatsen, gelegen zijn. De botsende belangen leidden in één situatie zelfs tot een rechtszaak. Dit was voor de Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed aanleiding om een verkenning uit te voeren naar de gevolgen van droogte op groen erfgoed. • Uit het inventariserende onderzoek blijkt dat overheden cultuurhistorische waarden ten tijde van droogte niet altijd meenemen in de belangenafweging. Er volgen enkele aanbevelingen m.b.t. waterbeheer. • Aanbevelingen aan eigenaren van historisch groen: - Ontwikkel voor de instandhouding van groene rijksmonumenten meerjarige(beheers)plannen met een integrale droogteaanpak; - Zorg voor het herstel van oude waterlopen op en om landgoederen en leg, zo mogelijk, waterreservoirs aan om periodes van langdurige droogte te kunnen opvangen; - Maak aparte afspraken met het waterschap en de provincie over het waterbeheer van grondwater en zoet oppervlaktewater, waarin rekening wordt gehouden met de specifieke omstandigheden van groene monumenten. • Rijksoverheid: - Zorg met andere ministeries dat bij het opstellen van het beleid meer rekening wordt gehouden met groene monumenten. Bijvoorbeeld bij het ontwerp van watersystemen, bij peilbesluiten en grondwateronttrekking; - Monitor landelijk de gevolgen van droogte op groene monumenten; - Zorg voor een centraal aanspreekpunt voor eigenaars van groene monumenten. • Provincies: - Maak afspraken(convenant) met provincies over de bescherming van erfgoed ten tijde van droogte; - Zorg er samen met provinciale erfgoedambtenaren voor dat groene monumenten meegewogen worden bij de regionale beleidstafels droogte; - Ondersteun waterborgingsprojecten zoals herstel van oude waterlopen bij landgoederen. • Waterschappen: - Bespreek met <i>waterschappen</i> de mogelijkheid om beter rekening te houden met groene monumenten zoals bij het toepassen van de verdringingsreeks voor oppervlaktewater en herstel oude waterlopen. • Gemeenten:	https://www.inspectie-oe.nl/publicaties/rapport/2020/08/31/aanhoudend-droog

(Beleids-)document	Ambitie	Link
	- Stimuleer <i>gemeenten</i> groene monumenten mee te nemen in de klimaatstress-testen.	
IVN Rapport 'Wat Natuur voor je doet'	• Rapport over de impact van natuur op privé, werk en gezondheid • Wat wetenschappelijk onderzoek ons vertelt over de rol van natuur om gezond, sociaal, productief, vrolijk en vitaal te zijn.	https://www.ivn.nl/2uurnatuur-challenge/ivn-2uurnatuur-challenge-downloads2020
Handboek Beekdalen en Erfgoed (2019)	• Het handboek geeft per fase van een beekherstelproject aan hoe erfgoed het project kan verrijken en ondersteunen. Daarnaast geeft het handboek een indruk van de bijzondere geschiedenis van Nederlandse beken en beekdallandschappen.	https://www.stowa.nl/publicaties/handboek-beken-en-erfgoed-beekdallandschappen-met-karakter
Beleidsadvies governance nationale parken	• Standaard 'Nationaal Park Nieuwe Stijl'	https://edepot.wur.nl/428062
Contour Omgevingsagenda Noord-Nederland	De Omgevingsagenda Noord is dé bestuurlijke samenwerkingsagenda van landsdeel Noord en het Rijk voor de fysieke leefomgeving. Deze agenda biedt de gebiedsgerichte uitwerking van de omgevingsvisies van de verschillende overheden. De Omgevingsagenda geeft aan voor welke opgaven de overheden elkaar nodig hebben en biedt daar een handelingsperspectief op. Het biedt daarmee houvast voor op elkaar afgestemde beslissingen van overheden. De Omgevingsagenda vormt een meerjarig partnerschap tussen Rijk en regio, versterkt de uitvoeringskracht van overheden, maakt uitvoeringsgerichte afspraken en geeft richting aan (investerings-) besluiten van alle overheidslagen. Inventarisatie van opgaven in de Omgevingsagenda Noord-Nederland m.b.t.: Energietransitie - Robuuste energie infrastructuur met opslagmogelijkheden - Voldoende opwek duurzame energie - CO2-reductie en binden - Versterken van de ruimtelijke kwaliteit - Stimuleren van duurzame mobiliteit - Verduurzaming industrieterreinen (en bedrijventerreinen) Klimaatadaptatie - Duurzaam en veerkrachtig watersysteem - Beschermen tegen overstromingen - Klimaatbestendig Stedelijk Gebied - Vitale bodem en ondergrond - Veerkrachtige natuur Sterke, gezonde en bereikbare steden en regio's - Omgaan met effecten van bevolkingsdaling - Stedelijke groei - Bereikbaarheid Duurzame Economische groei - Versterken kennis en innovatie - Energie hubs voor nieuwe energie economie - Realiseren smart industry hubs - Sociaaleconomische structuurversterking Landelijk gebied - Transitie naar duurzame kringlooplandbouw en natuur-inclusieve landbouw - Versterken bedrijvigheid en werken aan leefbaarheid en vitale gemeenschappen - Tegengaan van bodemdaling veen(weide) gebieden - Versterken en beschermen van de kwaliteit van het landschap	In concept: Kan nog niet worden gedeeld

(Beleids-)document	Ambitie	Link
	- Vergroten en beschermen van de biodiversiteit	

Provinciaal

(Beleids-)document	Ambitie	Link
Omgevingsvisie Drenthe	• De missie voor onze Omgevingsvisie Drenthe luidt: Het waarderen van de Drentse kernkwaliteiten en het ontwikkelen van een bruisend Drenthe passend bij deze kernkwaliteiten. • Zes verschillende kernkwaliteiten die de Drentse ruimtelijke identiteit inhoud geven: landschap, cultuurhistorie, aardkundige waarden, archeologie, rust en natuur. • Streven naar een robuuste ontwikkeling van onze ruimtelijke dragers: de sociaaleconomische structuur, het landbouwsysteem, het watersysteem en het natuursysteem. • In het combinatiemodel is er sprake van een gelaagde aanpak. De basis wordt gevormd door de Uitwerking ruimtelijke kwaliteit die de identiteit van Drenthe vormen. Daarop liggen een viertal robuuste systemen die de functionele aspecten van Drenthe weergeven en een systeem met multifunctionele gebieden waar in de huidige situatie al meerdere functies samenkomen. Daarin landen de strategische opgaven voor 2030. De combinatie van opgaven, robuuste systemen binnen de context van de Drentse identiteit geeft invulling aan onze visie: een bruisend Drenthe. • Wij zetten in op behoud en ontwikkeling van de kernkwaliteiten landschap, natuur, cultuurhistorie, rust, archeologie en aardkundige waarden, met als doel de samenhang en de ontwikkeling van afzonderlijke kernkwaliteiten te versterken. Wij streven naar een optimale inrichting van het gebied voor ecologie en toerisme, waarbij internationaal hoogwaardige water- en natuurkwaliteit (KRW en Natura 2000) voorop staan. Dit levert een inspirerende en dynamische omgeving op, waar cultuurhistorie, natuur en landschap hun verhaal vertellen. Hier kun je wonen, werken en recreëren in een bijzonder aantrekkelijk landschap. De ambities in de Drentsche Aa dragen bij aan een robuust natuur- en watersysteem als schone bron voor drinkwaterwinning en het versterken van de uitwerking ruimtelijke kwaliteit. • Selectie ambities: - Kernkwaliteit landschap: • het behouden en versterken van de ruimtelijke afwisseling van landschapstypen; • het behouden en versterken van de karakteristieke kenmerken van de verschillende landschapstypen die we in Drenthe onderscheiden: • het behouden en versterken van de karakteristieke macrogradiënten van het Drents Plateau in relatie tot de aangrenzende en lager liggende veengebieden; • het behouden en ontwikkelen van het Nationaal Beek-en esdorpenlandschap Drentsche Aa. - Kernkwaliteit Natuur: • Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is een samenhangende structuur van gebieden met een speciale natuurkwaliteit, deze zijn nader beschreven in het robuust natuursysteem. • Het NNN vormt de ruggengraat van het Drentse natuurnetwerk en waarborgt biodiversiteit en duurzame natuur. • Voor de ruimtelijke identiteit van Drenthe is de belevingswaarde en de mogelijkheid tot benutten van de natuur van groot belang. - Kernkwaliteit cultuurhistorie • Wij zetten cultuurhistorie integraal in als ontwikkelfactor bij de ruimtelijke, economische en maatschappelijke opgaven, zoals krimp en leefbaarheid, duurzame energie en vrijetijdseconomie. - Landbouw: Wij hebben als doel dat de Drentse melkveehouderij zo snel mogelijk, op het gebied van fosfaat, stikstof en ammoniak, presteert op het niveau van de 25% best presterende Drentse bedrijven uit 2013 (de koplopers). Het sluiten van de kringlopen, het bevorderen van weidegang en het zuinig omgaan met de bodem draagt bij aan het halen van die doelstelling. Veehouders zijn aan zet om dit in hun bedrijfsvoering in te bedden en zichzelf zo duurzaam op voorsprong te zetten. - Landbouw: Een te sterke groei van de intensieve veehouderij zet de milieuruimte voor de landbouw als geheel onder druk. Om deze reden willen wij de niet- grondgebonden landbouw beperkt laten groeien. Het betreft	https://www.provincie.drenthe.nl/onderwerpen/bouwen-wonen/omgevingsvisie/omgevingsvisie/

(Beleids-)document	Ambitie	Link
	hokdierbedrijven (Centraal Bureau voor de Statistiek en Landbouw Economisch Instituut) met varkens, pluimvee, vleeskalveren of pelsdieren - Bodem: Wij streven naar een duurzaam gebruik en -beheer van de Drentse bodem. De functionaliteit van de Drentse bodem moet optimaal zijn om de verschillende functies goed te kunnen vervullen. Wij richten ons op kwaliteitsbehoud en zo nodig op verbetering van de bodemkwaliteit. Het gaat hierbij om de zogenaamde contactlaag van de bodem. Wij vinden het belangrijk dat de gevolgen van het gebruik van de bodem niet worden afgewenteld naar de andere milieucompartimenten water en lucht. Daar waar de bodem overbelast of verontreinigd is geraakt, moeten maatregelen worden getroffen om de bodemkwaliteit te herstellen. De mate waarin de gevolgen moeten worden hersteld hangt af van de huidige en/of toekomstige functie van de bodem en het moment waarop de verontreiniging is ontstaan (voor of na 1987). - Bodem: Wij streven naar een goede bodemstructuur, naar een gesloten mineralenkringloop en naar een goed functionerend bodemleven. Een goede bodemvruchtbaarheid is van belang voor onze agrarische sector, voor de kwaliteit van ons grondwater, voor de bodembiodiversiteit en voor het omgaan met de gevolgen van klimaatverandering. - Natuur: Wij zetten agrarisch natuurbeheer in voor vogels van open graslanden en akkers, struwelen en bosjes, voor soorten van sloten en poelen en voor landschap. Het gaat hierbij om de leefgebieden van akker- en weidevogels en het vlechtwerk van droge en natte landschapselementen zoals (droge) ruigten, struwelen, bomenrijen en singels, sloten en poelen (groen-blauwe dooradering). - Klimaatbestendig watersysteem: • We streven naar een robuust watersysteem dat in staat is de gevolgen van klimaatverandering zodanig op te vangen, dat de risico's op wateroverlast en watertekort, nu en in de toekomst, beperkt tot een maatschappelijk aanvaardbaar niveau. Door water vast te houden, ontwikkelen we een zo'n groot mogelijke voorraad zoet grondwater. Het grond- en oppervlaktewater heeft daarbij een goede kwaliteit, gebaseerd op de normen van de Kaderrichtlijn Water (KRW). • In de fysieke omgeving gaan we bij de functietoekenning, de inrichting, het beheer en bij het gebruik uit van de eigenschappen en potenties van het watersysteem. Daarbij handhaven of herstellen we de natuurlijke veerkracht van het watersysteem om extreme omstandigheden op te vangen. Daarvoor heeft het watersysteem in de toekomst meer ruimte nodig dan nu	
Provinciale omgevingsverordening	• Grondwaterbescherming • Stiltegebieden • Aanpak akker- en weidevogels • Nieuwe landgoederen • NNN balans tussen beschermen, beleven en benutten • Verdringingsreeks in geval van watertekort	
Uitvoeringsprogramma oppervlaktewaterwinning	• De doelen voor het UPDA zijn: - 50% minder overschrijdingen van gewasbeschermingsmiddelen en biociden in 2018 ten opzichte van beginsituatie in 2012 (Gebiedsdossier oppervlaktewaterwinning Drentsche Aa, 2013) bij het innamepunt. Concreet betekent dit maximaal zeven individuele overschrijdingen en maximaal twee som overschrijdingen bij het innamepunt. - 95% minder overschrijdingen van gewasbeschermingsmiddelen en biociden in 2023 ten opzichte van beginsituatie in 2012 (Gebiedsdossier oppervlaktewaterwinning Drentsche Aa, 2013) bij het innamepunt. Concreet betekent dit maximaal één individuele overschrijding en geen som overschrijdingen bij het innamepunt. • In H5 zijn projecten opgenomen voor 2020	https://onzedrentscheaa.nl/wp-content/uploads/2020/06/Jaarverslag-2019-UPDA.pdf
Drents ontwikkelperspectief Vitale vakantieparken	• Drenthe ambieert karaktervol verblijfsaanbod dat de Drentse (oer)natuur en landschapsbeleving en cultuur versterkt. Daarom wil Drenthe volop ruimte bieden voor creatief en wendbaar ondernemerschap. Het verblijfsaanbod moet aantrekkelijk zijn voor bestaande en nieuwe doelgroepen.	https://www.vitalevakantieparkendrenthe.nl/publicaties

(Beleids-)document	Ambitie	Link
	In het actieprogramma VVP hanteert Drenthe de doelstelling om het aantal vitale vakantieparken te verdubbelen met een grotere kopgroep daarbinnen. Om dat doel te realiseren is gekozen voor een excellentiestrategie om kansrijke en vernieuwende ondernemers te activeren en de kopgroep te vergroten door nieuw verblijfsrecreatief ondernemerschap aan te trekken. Drenthe zet vijf ontwikkelprincipes centraal: Drenthe biedt ruimte voor excellent verblijfsaanbod dat de recreatieve markt vergroot; Drenthe kiest voor échte recreatieondernemers: ondernemers met een overtuigende focus op langjarige centrale bedrijfsmatige exploitatie; Nieuwe vakantieparken dragen bij aan het realiseren van de Drentse ambitie van Vitale Vakantieparken: ruimtelijk en sociaaleconomisch; Waar mogelijk wordt bestaand recreatie aanbod hergebruikt; Nieuwe vakantieparken worden duurzaam ontwikkeld en geëxploiteerd De Drentse ontwikkelprincipes zijn vertaald in een praktische checklist: dé Drentse succesfactoren van nieuwe vakantieparken: Regioversterkend: het initiatief ligt in een uitstekende verblijfsomgeving en versterkt het karakter van de natuur, landschap, cultuur en werkgelegenheid van de regio; Meerwaarde in de markt: er is ruimte in de markt voor het onderscheidende en karaktervolle concept; Economisch bestendig en gericht op langjarige centrale bedrijfsmatige exploitatie: met voldoende ondernemersprikkels. Financiers weten dat hun investering rendeert omdat de recreatieve markt wordt aangesproken. Duurzaam & circulair: het initiatief wordt duurzaam en waar mogelijk circulair gerealiseerd en geëxploiteerd. Praktijkcriteria voor nieuwe initiatieven, herontwikkelingen en uitbreidingen in de verblijfsrecreatie in Drenthe	
Waterbeheerplan Hunze en Aa's (Concept)	In het Waterbeheerprogramma werken we de doelen, opgaven en maatregelen voor een periode van zes jaar uit. Binnen het waterbeheer zijn we echter gewend om verder vooruit te kijken dan zes jaar. Onze doelen, opgaven en maatregelen zijn gericht op het toekomstperspectief dat wij hebben voor het waterbeheer in ons beheergebied, onze watervisie. Ons toekomstperspectief is het realiseren en behouden van robuuste en duurzame watersystemen, die passen in de omgeving. Met 'robuust' bedoelen we veilig, ecologisch gezond en klimaatbestendig Met 'duurzaam' richten we ons op het nemen van 'geen spijt' maatregelen, niet afwentelen in tijd en ruimte, duurzaam realiseren en onderhouden en het zoveel mogelijk natuurlijk laten functioneren van de watersystemen. Wij zoeken, waar mogelijk, de koppeling met deze ontwikkelingen. Met name ontwikkelingen in het kader van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) en Natura 2000 overlappen vaak met onze opgaven en de maatregelen die wij voor ogen hebben. Wij verwachten dat onze omgevingspartners het watersysteembelang serieus nemen.	
Programma Toekomstgericht platteland	Programma Toekomstgerichte Landbouw staat voor: innoveren, moderniseren en verduurzamen in de Tuinbouw, Veehouderij, Akkerbouw en Agribusiness. Het gaat om de balans tussen geld verdienen(Profit), een gezonde leefomgeving(Planet) en in goede relatie met ondernemers en inwoners van Drenthe(People). We zetten o.a. in op het sluiten van kringlopen op bedrijfs- en regionaal niveau en het ontwikkelen van meer toegevoegde waarde in de keten.	https://www.provincie.drenthe.nl/onderwerpen/economie-ondernemen/landbouw/
Flora en faunabeleidsplan (2014)	Ons soortenbeleid staat niet op zichzelf. Het bovenliggende doel is het behoud en versterken van de biodiversiteit en speciaal de karakteristiek Drentse natuur en identiteit. Dit geven wij vorm via verschillende pijlers van ons natuurbeleid. Onze Natuurvisie is hiervoor het verbindende document. Deze nota is voor het onderdeel soortenbeleid een uitwerking daarvan om, naast de wettelijke verplichtingen, het instrumentarium van de andere pijlers aan te vullen en te versterken.	https://www.provincie.drenthe.nl/onderwerpen/natuur-milieu/natuur/faunabeheer/
Programma Natuurlijk Platteland	Dit programma nodigt uit tot slimme verbindingen van natuurdoelen met vrijetijdseconomie, landbouw en leefbaarheid. De maatregelen die tot 2027 op het programma staan, vloeien voort uit het Natuurpact dat alle provincies in 2013 met het Rijk hebben gesloten.	Uit Omgevingsvisie Drenthe https://www.provincie.drenthe.nl/onderwerpen/bouwen-wonen/natuurlijkplatteland/

(Beleids-)document	Ambitie	Link
	• Uitvoering van herstelmaatregelen om de effecten van stikstof voor natuur te verminderen met het Programma Aanpak Stikstof (PAS). • Het behouden en versterken van biodiversiteit is van provinciaal belang en werkt door in meerdere beleidsvelden. Wij zetten ons in om leefgebieden te verbeteren, conform de afspraken in het Natuurpact. Wij zetten ons vooral in voor soorten waarvoor Drenthe een belangrijk leefgebied is. Daarmee zijn de akkervogels voor Drenthe van groter belang dan de weidevogels. Het vlechtwerk van droge en natte landschapselementen (groen-blaauwe dooradering) van agrarische gebieden is van provinciaal belang voor de instandhouding van een basiskwaliteit voor de biodiversiteit. Groen-blaauwe dooradering zijn landschapselementen, zoals (droge) ruigten, struwelen, bomenrijen en singels, sloten en poelen. Binnen deze basiskwaliteit horen goede leefgebieden voor boerenlandvogels en –vlinders. • Onze ambities voor natuur zijn concreet uitgewerkt in de Natuurvisie 2014 – 2040. Het Programma Natuurlijk Platteland geeft invulling aan de strategie van behoud en herstel van de biodiversiteit binnen het Natuurnetwerk Nederland. • Ecologische verbindingen	
Ontwerp Beheerplan N2000	• Het Drentsche Aa-gebied heeft voor een reeks van habitattypen en soorten een grote betekenis. Mede daarom is het Drentsche Aa-gebied aangewezen vanwege 8 kernopgaven en 24 instandhoudingsdoelen.	https://www.drentscheaa.nl/projecten/lopende-projecten-0/beheerplan-0/
RES Drenthe (Concept)	• Electriciteit: In de Concept RES regio Drenthe komen de ambities van de verschillende gemeenten samen. Bovenop wat er in de RES-regio Drenthe al is gerealiseerd en in de pijplijn zit, komt er zo'n 42% aanvullende ambitie bij. Het streven is deze ambitie voor zeker de helft in te vullen met grootschalige zon op dak. Zo kunnen bedrijfspanden worden volgelegd met zonnepanelen. De ambities krijgen verder vorm in samenspraak met onze inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners richting de RES 1.0. Elke gemeente pakt dit zelf op. • Warmte: In de RES-regio Drenthe verbruiken we jaarlijks 14,3 TWh aan energie. De helft hiervan wordt op dit moment gebruikt voor het verwarmen van gebouwen met aardgas. 2,7 TWh komt voor rekening van elektriciteit en 4,4 TWh is aan mobiliteit toe te schrijven. Er moet veel gebeuren om de warmtevraag in de nabije toekomst in te vullen met duurzame energie. Ten eerste moet duurzame energie ergens vandaan komen. Ten tweede moeten veel gebouwen technisch worden aangepast aan de nieuwe warmtebron. Ten derde is het van groot belang dat de warmtevraag zelf aanzienlijk vermindert door gebouwen beter te isoleren. In deze Concept RES regio Drenthe is de warmtevraag geïnventariseerd en zijn de beschikbare, regionale warmtebronnen in kaart gebracht. Denk aan geothermie (warmtebronnen die kilometers diep zijn), aquathermie (oppervlaktewater, riool- en afvalwater), bodemenergie, restwarmte (bijvoorbeeld vanuit de industrie) en biomassa (houtsnippen, groenafval). • Zorgvuldig ruimtegebruik: De ontwikkeling van grootschalige opwek leidt zeker tot verandering van het Drentse landschap. Daarbij dienen we rekening te houden met allerlei aspecten. In de Concept RES regio Drenthe hanteren we daarom de volgende principes: – zuinig en zorgvuldig ruimtegebruik; – combineren van opgaven (natuur/biodiversiteit, water, landbouw, recreatie, dorps- en stadsontwikkelingen, – herstructurering bedrijventerreinen); – vraag en aanbod dicht bij elkaar; – aansluiten bij gebied-specifieke kenmerken.	https://www.energievoordrenthe.nl/concept+res+regio+drenthe/default.aspx
VN Sustainability goals	• Motie PS Drenthe: Brede welvaart en duurzame ontwikkelingsdoelen VN als koers bij maatregelen economisch herstel	https://www.rtdrenthe.nl/nieuws/161223/Duurzame-doelen-VN-moeten-leidend-zijn-bij-economisch-herstel
Groen Manifest Drenthe / Agenda Boer, burger, Biodiversiteit	• Groenmanifest partijen: LTO Noord, Natuur en Milieufederatie Drenthe, Natuurmonumenten, Het Drentse Landschap en Staatsbosbeheer • Gezamenlijk doel: - Ontwikkelingsruimte voor een robuuste en duurzame landbouw, hoge biodiversiteit, een goed functionerend NNN en leefomgevingskwaliteit in een vitaal platteland. - In 2027 is het NNN afgerond • Uitgangspunten voor Agenda - Economisch rendabele en duurzame landbouw - Kringlopen zoveel mogelijk gesloten - Verlies van biodiversiteit en landschapskwaliteit omgebogen naar herstel en verbetering	https://www.nmfdrenthe.nl/wp-content/uploads/sites/5/2019/04/Webversie-Agenda-boer-burger-en-biodiversiteit.pdf

(Beleids-)document	Ambitie	Link
	• Ambitie natuurinclusieve landbouw - In 2030 behoren rendabele Drentse veehouderij-en akkerbouwbedrijven tot de koplopers in Nederland wat betreft kringlooplandbouw én het leveren van een bijdrage aan herstel en verbetering van de biodiversiteit en landschapskwaliteit. • 8 tussentijdse doelen	
Next to civilization, vrije tijdseconomie in Drenthe	• Met het 'Young Innovators' programma koppelt het College van Rijksadviseurs jonge, talentvolle architecten, stedenbouwkundigen en landschapsarchitecten aan grote ruimtelijke opgaven zoals herbestemming, energietransitie, nieuwe cultuurlandschappen en de wateropgave met als doel vernieuwende ideeën en innovatieve input op de thema's uit de agenda van het College van Rijksadviseurs te genereren. • Vandaag vooral bezoekers in Drenthe uit omliggende Provincies. • Drenthe maakt onvoldoende gebruik van bezoekerspotentieel. • Drentse landschap is uniek • Recreanten waarderen vooral kleinschalige en natuurlijke Landschappen • "Achterstand" maakt Drenthe onderscheidend t.o.v. verstedelijkte Regio • Scenario: Wildernis / wolf: Drenthe bezit de potentie om de mens terug naar de wildernis en de Europese topnatuur te brengen. Inzetten kracht diverse landschappen. • Scenario: Drentse Wellness: De hectiek ontvluchten en tot rust komen vormt voor een steeds groter wordende groep de basis van vrijetijdsbesteding.	
'Aanpak Vitale Vakantieparken Drenthe 2018-2024'	• Convenant • Visie: "Het aanbod aan vakantieparken draagt bij aan de ontwikkeling van Drenthe als dé vrijetijdsbestemming van Nederland met een ondernemende verblijfsrecreatiesector waarbij kwaliteit, innovatie, de Drentse identiteit en duurzaamheid de kernwaarden zijn". • Doelen: - meer ruimte voor ondernemerschap; - meer bestedingen door toeristen; - meer werkgelegenheid; - meer grip op sociale problematiek; - meer balans tussen vraag en aanbod. • Twee sporen: - <i>Spoor 1. Excelleren:</i> Het faciliteren van vitale parken én parken met die potentie om (weer) vitaal en eigentijds te blijven en/of te worden. Door innovatie, eigentijdse product-conceptontwikkeling wordt de kopgroep excellente bedrijven vergroot. - <i>Spoor 2. Transformeren:</i> Het begeleiden van parkeigenaren en/of VvE's van terreinen zonder recreatieve kwaliteit en perspectief, om transformatie naar een passende bestemming te realiseren. Door herbestemming en – ontwikkeling wordt het aandeel parken dat hun toeristisch-recreatieve functie heeft verloren, afgebouwd. Binnen deze opgave vallen ook de parken met een sociaal-maatschappelijke problematiek.	
Provincie Drenthe - Cultuurhistorie geeft Energie (2019)	• Duurzame energieopwekking vraagt om een nieuwe visie op het bestaande landschap. De energietransitie heeft niet alleen ruimtelijk grote impact, maar op alle facetten, ook sociaal en economisch. Dit inspiratiedocument geeft inzicht in de cultuurhistorie van Drenthe, rode lijn is het almaar veranderende landschap. • Om handen en voeten te geven aan de Drentse Energie Code biedt dit inspiratiedocument concrete gereedschappen om aan de slag te gaan.	https://www.provincie.drenthe.nl/onderwerpen/cultuur-sport-vrije/cultuurhistorie/

(Beleids-)document	Ambitie	Link
Waterbeheerplan Hunze en Aa's (Concept)	• Veiligheid: - De afgelopen jaren is gewerkt aan het herstel van de in de jaren '50 en '60 rechtgetrokken beken. Destijds waren deze maatregelen bedoeld om het water in het gebied van de Drentsche Aa sneller af te voeren. Het gevolg was echter dat het lager gelegen Haren en Groningen in de problemen kwamen, met overstromingen tot gevolg. Intussen hebben we dit deels hersteld, met beekherstel en het aanleggen van extra waterberging. In de planperiode 2022-2027 zal verder worden gewerkt aan beekherstel en waterberging. Uitgangspunt is dat afwenteling voorkomen moet worden. Het water moet zoveel mogelijk in het gebied zelf worden vastgehouden, voor het vanaf De Punt via het Noord-Willemskanaal wordt afgevoerd naar zee. - Om het omliggende gebied voldoende beschermd te houden tegen overstromingen zijn de kaden langs het Noord-Willemskanaal en het benedenstroomse deel van de Drentsche Aa versterkt. In de komende periode zal deze dijkversterking worden afgerond. • Wateroverlast - Overstroming vanuit de waterlopen komt in het Drentsche Aa gebied slechts lokaal voor, met name in beekdalen. Vaak is dit in natuurgebied, dan is er geen sprake van wateroverlast. Maar bij een aantal van de lage delen gaat het om landbouwgronden en woonpercelen. Dit is al eeuwenlang zo, maar gaandeweg is dit verergerd, door onder andere veenoxidatie en inklinking. - De steeds vaker voorkomende extreme neerslag kan ook op hogere gronden in de bebouwde omgeving op sommige plekken zorgen voor wateroverlast. Gemeenten hebben, in samenwerking met de waterschappen, in beeld gebracht hoe 'klimaatbestendig' hun gebied is, welke opgaven er liggen, onder meer voor de stedelijke waterberging en welke maatregelen nodig zijn om knelpunten op te lossen. Wij werken samen met de gemeenten om knelpunten op te lossen en maatregelen uit te voeren. - Ook grondwateroverlast komt lokaal voor. Vaak veroorzaakt door slecht doorlatende lagen in de ondergrond. Als het regent kan het water daar niet snel genoeg infiltreren en kan overlast ontstaan. Gemeenten en waterschap werken samen om afvoer van overtollig grondwater te faciliteren, maar de zorg voor het eigen perceel ligt in eerste instantie bij de eigenaar. - Met het vaker voorkomen van extreme piekbuien neemt ook de kans op schade voor gewassen toe. Het is aan de grondgebruiker zelf om zijn grondgebruik hier zo goed mogelijk op aan te passen. • Watertekort - Het stroomgebied van de Drentsche Aa bestaat overwegend uit zandgronden. Zandgrond kan relatief weinig water vasthouden, waardoor het gebied snel droog is. Daar komt bij dat hier in droge perioden geen water kan worden aangevoerd. Omdat het Drentsche Aa gebied hoog ligt, zou eventuele wateraanvoer vele meters omhoog gepompt moeten worden. Daarnaast is wateraanvoer vanwege het sterk vertakte watersysteem economisch niet haalbaar. Bovendien heeft dit gebied een beschermde status voor natuur en drinkwater. Aanvoer van gebiedsvreemd water zou een verslechtering betekenen van de waterkwaliteit en is om die reden geen optie. - Het waterbeheer is in dit gebied daarom gericht op het zoveel mogelijk water vasthouden, zonder wateroverlast te veroorzaken. Zodra het kan zetten we stuwen van de lagere winterstand naar de hogere zomerstand. Ook laten we slotenstelsels deels afwateren naar zo genaamde zakputten, waar het overtollige water infiltreert en zo het grondwater aanvult. Deze voorzieningen helpen, maar voorkomen niet dat grondwaterstanden dalen in droge perioden. - Een deel van de kwetsbare Natura 2000 gebieden heeft last van verdroging. Om deze effecten tegen te gaan wordt er de provincie en natuurterreinbeheerders gestreefd naar vernatting van deze gebieden. Als waterschap zijn we daar ook bij betrokken. Inmiddels zijn diverse vernattingsprojecten uitgevoerd en er zullen de komende jaren nog meer worden uitgevoerd. Dit zijn uitdagende projecten, omdat ze niet mogen leiden tot wezenlijk nadelige effecten op andere functies zoals wonen, landbouw en toerisme/recreatie. - Beregenen uit grondwater is onder de huidige regelgeving slechts zeer beperkt toegestaan in het stroomgebied van de Drentsche Aa, met uitzondering van beregening van kapitaalintensieve teelten en locaties waar grondwateronttrekkingsrechten bestaan van voor 1994. Het onttrekken van grondwater leidt tot verlaging van grondwaterstanden. Dit kan verdroging van beekdalen tot gevolg hebben, met	

(Beleids-)document	Ambitie	Link
	onomkeerbare schade aan de ecologische beekwaliteit (KRW) en ander beschermde natuurwaarden en een tekort aan oppervlaktewater voor drinkwater. Dit was in de droge zomers van 2018 en 2019 aan de orde. Wij onderzoeken de invloed van beregening op de grondwaterstanden en waar en in welke mate beregening zou kunnen plaatsvinden zonder dat dit tot wezenlijke schade leidt voor natuur. Op basis hiervan kan nieuw beleid worden vastgesteld. • Waterkwaliteit - Binnen de Europese kaderrichtlijn water (KRW) richten wij ons op het ecologisch gezond maken en houden van het water. Dit betekent dat naast de chemische waterkwaliteit ook de samenstelling van de aanwezige biologie - zoals vissen, kleine beestjes, waterplanten en algen - een belangrijke maat is. - Het gebied van watersysteem Drentsche Aa kent twee KRW-waterlichamen waarvoor doelen en maatregelen zijn opgesteld: het beekstelsel de Drentsche Aa en het Noord-Willemskanaal. Beide waterlichamen voldoen nog niet aan de doelen voor een goede ecologische toestand. Voor het beekstelsel de Drentsche Aa is intussen wel goede vooruitgang geboekt. Het fosfaatgehalte in het water is afgenomen en voldoet aan de KRW-norm. Daarmee voldoet het aan de fysisch-chemische doelen voor de KRW. Lokaal komen er nog wel te hoge fosfaatgehalten voor. Met de huidige verplichting tot evenwichtsbemesting neemt het fosfaatgehalte in de bodem niet meer toe, maar de bodem zal nog decennialang fosfaat aan het oppervlaktewater blijven naleveren. De biologische toestand ten aanzien van vis voldoet inmiddels aan het gestelde doel. Door beekherstelprojecten als het Zeegserloopje, Anreperdiep en Deurzerdiep, zien we nu al meer beekspecifieke soorten terug in de Drentsche Aa. - Ten aanzien van waterplanten en macrofauna (kleine waterbeestjes) is de huidige score nog niet voldoende. Om de ecologische waterkwaliteit verder te verbeteren moet nog beekherstel plaatsvinden op twee trajecten, Rolderdiep en Amerdiep. - Op het gebied van de gewasbeschermingsmiddelen (GBM) voldoet de Drentsche Aa nog niet aan de drinkwater norm. Met provincie Drenthe en Waterbedrijf Groningen werken we niet alleen samen met de landbouw aan de vermindering van het aantal normoverschrijdingen van gewasbeschermingsmiddelen, maar richten we ons ook direct op particulieren, bedrijventerreinen en bedrijven als ProRail en de NAM. • Recreatie - Het Drentsche Aa gebied heeft een hoge belevingswaarde, zowel voor inwoners als recreanten en toeristen. De randen van de beekdalen zijn goed ontsloten voor wandelaars en fietsers. Voor het beekstelsel van de Drentsche Aa zelf geldt een algeheel vaarverbod. Hierop is een uitzondering voor één kanoverhuurder die vanuit het verleden een vaarvergunning heeft voor een benedenstroomse deel van de Drentsche Aa. - Een aantal beektrajecten in de boven- en de middenloop van de Drentsche Aa mogen ook gebruikt worden voor hengelsport. In de andere delen is dat niet toegestaan. - In het gebied liggen negen zwemplassen. Wij controleren de zwemwaterkwaliteit van deze locaties. De waterkwaliteit van deze plassen was de afgelopen jaren goed. Het voldoet aan de bacteriologische norm en er komen in deze plassen geen problemen met blauwalgen voor. - Medegebruik van onze maaipaden, kaden en dijken voor recreatie is – met uitzondering van gemotoriseerde toegang – toegestaan voor zover dit de uitvoering van onze taken niet beperkt. Voor de komende planperiode kijken we welke wensen er bestaan, wat de mogelijkheden zijn en welke randvoorwaarden daarbij horen. • Uit te voeren maatregelen Drentsche Aa tot en met 2027 - Vasthouden 1,0 mln. m³ water - Herstellen beken: Rolderdiep 2,5 km, Amerdiep 2,5 km - Realisatie van vier vispassages - Evalueren effecten beekverhogingen Anloërdiepje, Zeegserloopje, Loonerdiep - Aanleggen 3 km natuurvriendelijke oevers in Noord-Willemskanaal - Aanpassen RWZI Assen voor verminderen lozing slib en nutriënten - Voorbereiden en vaststellen nieuw beleid voor grondwateronttrekkingen - Evaluatie Uitvoeringsprogramma Oppervlaktewaterwinning Drentsche Aa	

(Beleids-)document	Ambitie	Link
	Maatregelkaart Drentsche Aa	
Landschapsbiografie	10 handvatten voor de Drentsche Aa De landschapsbiografie als uitgangspunt Naar een verdergaande integratie van natuurbeheer en erfgoedzorg Van een objectgerichte monumentenzorg naar een meer integrale landschapszorg Naar een sterkere vervlechting van deskundigenkennis en lokale ervaringskennis Versterking van de relatie tussen onderzoek, ontwerp en praktijk Speciale aanpak van topgebieden Naar een goede samenwerking met landbouw, recreatie en toerisme Architectuur van de Drentsche Aa laten aansluiten bij identiteit Drentsche Aa Meer aandacht voor aardkundige processen en waarden Sterkere participatie van bewoners en vrijwilligers in het landschapsbeheer (en onafhankelijk adviesteam voor de begeleiding van grote ingrepen)	www.drentscheaa.nl
Inrichtingsvisie beekdalen	Enkele leidende principes: Een geïntegreerde benadering van het landschap Het landschap spannender maken Geen museumlandschap Beter zichtbaar maken van de (pre)historische gelaagdheid van het landschap Integrale landschapszorg Meer aandacht voor aardkundige processen en aardkundige waarden Meer diffuse grenzen en gradienten Verdergaande integratie van natuurbeheer en erfgoedzorg Actief sturen op kwaliteit bij ruimtelijke veranderingen Alleen fors ingrijpen op plekken waar al fors is ingegrepen Terughoudendheid in de aanleg en vorm van voorzieningen Samenwerking tussen kennis, beleid en uitvoering(praktijk) concreet vormgeven Verdergaande samenwerking tussen natuur, landbouw en recreatie / toerisme Sterkere participatie van bewoners en vrijwilligers in het landschapsbeheer In de visie zijn de ambities voor landschapseenheden beekdalen, essen en velden nader uitgewerkt H6 omvat voorbeelduitwerkingen om te laten zien hoe de hoofdlijnen uit de visie kunnen worden vertaald naar een lager schaalniveau H7 is een projectenlijst tot 2026 opgenomen	www.drentscheaa.nl
Omgevingsvisie Drenthe	Cultuurhistorie Drentsche Aa: Bepalend voor dit deelgebied is een gaaf en kleinschalig cultuurlandschap met een duidelijke samenhang in tijd en ruimte. Om deze gaafheid te bewaken sturen wij op: Het in stand houden van de karakteristiek van het esdorpenlandschap. Deze karakteristiek uit zich in een zichtbare ruimtelijke samenhang tussen esdorp, es, beekdal en veld met bijbehorend microreliëf en beplantingselementen als houtwallen en esrandbosjes. Bovendien kent het esdorpenlandschap een grote tijdsdiepte, wat blijkt uit vele zichtbare en onzichtbare (pre) historische bewoningssporen als nederzettingen, grafmonumenten en celtic fields; Het vasthouden en zorgvuldig doorzetten van de ruimtelijke opzet van de esdorpen. Deze opzet wordt getypeerd door een vrije ordening van bebouwing en boerderijen, afwisseling tussen bebouwde plekken en open ruimtes (in het bijzonder de brinken) en doorzichten naar het omliggende buitengebied; Het behouden en herstellen van de oorspronkelijke beekloop in de beekdalen met hieraan gekoppeld de historische percelering, de houtwallen en houtsingels en de reliëfranden;	

(Beleids-)document	Ambitie	Link
	- Het zichtbaar houden en beter beleefbaar maken van de historische en prehistorische route, waar karresporen, voordren, grafheuvels en andere prehistorische relictten een unieke verzameling archeologische sporen vormen. - Dit in het bijzonder op het Balloërveld; - Het accentueren van de reeks van kerktorens in het gebied van de Drentsche Aa die, evenals in de Middeleeuwen, als bakens in het weidse landschap een inspiratiebron kunnen zijn voor nieuwe verbindingen en routes; - Het herkenbaar houden van het historische centrum van Assen met de daarop gerichte assen van de Vaart en de Hoofdlaan met hun karakteristieke bebouwing en het Asserbos. • Grondwaterbescherming Drentsche Aa: - We streven naar schoon grond- en oppervlaktewater voor mens, natuur, landbouw en drinkwatervoorziening. - Wij beschermen de kwaliteit van het oppervlaktewater van de Drentsche in verband met het gebruik van dit water voor de openbare drinkwatervoorziening. In de Provinciale Omgevingsverordening stellen wij een verbod in voor het vullen en spoelen van machines, voor het verspuiten van gewasbeschermingsmiddelen en een verbod op het toepassen van gewasbeschermingsmiddelen in een strook langs het oppervlaktewater, met een in de Provinciale Omgevingsverordening opgenomen breedte. • Drinkwaterwinning: - Bij Glimmen/De Punt wordt oppervlaktewater uit de Drentsche Aa ingenomen voor de openbare drinkwatervoorziening. Wij streven naar het behoud en, indien mogelijk, versterken van de basisafvoer. Het oppervlaktewater moet voldoen aan de normen die voor die deze functie zijn vastgelegd in het Besluit Kwaliteitseisen en Monitoring Water (BKMW). • Beekdalen: In de beekdalen worden kapitaalintensieve functies zo veel mogelijk geweerd. Bij kapitaalintensieve functies is er bij wateroverlast sprake van een grote schade. Kapitaalintensieve functies zijn onder andere woon- en werkgebieden, glastuinbouw, kwekerijen en intensieve veehouderijen. Nieuwe kapitaalintensieve functies in beekdalen zijn alleen toegestaan als aan de vier voorwaarden is voldaan: 1. er is sprake van een zwaarwegend maatschappelijk belang; 2. er zijn geen alternatieven; 3. de functie vormt op de locatie geen feitelijke belemmering om in de toekomst de afvoer- en bergingscapaciteit van het regionale watersysteem te vergroten; 4. het negatieve effect op het watersysteem wordt in het plan gecompenseerd. In de beekdalen worden geen beperkingen opgelegd aan bestaande bedrijfsgebouwen van een grondgebonden landbouwbedrijf zonder kapitaalintensieve tweede tak. • De Nationale Parken hebben bijzondere natuur en kernkwaliteiten. We werken aan de robuustheid hiervan en het behoud van de kernkwaliteiten die hier samen komen. Wij hebben een ambitie om de natuurkwaliteit in deze gebieden te behouden en verder te ontwikkelen in combinatie met beleving. Wij geven in deze gebieden voorrang aan: - het bereiken van de instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden; - het verminderen van de belasting door licht, geluid en gemotoriseerd verkeer; - het herstel van de hydrologische situatie, gericht op de instandhoudingsdoelstelling van Natura 2000-gebieden. • NP Drentsche Aa: Wij zetten in op behoud en ontwikkeling van de kernkwaliteiten landschap, natuur, cultuurhistorie, rust, archeologie en aardkundige waarden, met als doel de samenhang en de ontwikkeling van afzonderlijke kernkwaliteiten te versterken. Wij streven naar een optimale inrichting van het gebied voor ecologie en toerisme, waarbij internationaal hoogwaardige water- en natuurkwaliteit (KRW en Natura 2000) voorop staan. Dit levert een inspirerende en dynamische omgeving op, waar cultuurhistorie, natuur en landschap hun verhaal vertellen. Hier kun je wonen, werken en recreëren in een bijzonder aantrekkelijk landschap.	

(Beleids-)document	Ambitie	Link
	De ambities in de Drentsche Aa dragen bij aan een robuust natuur- en watersysteem als schone bron voor drinkwaterwinning en het versterken van de Uitwerking ruimtelijke kwaliteit.	
Klimaatbestendig Stroomgebied Drentsche Aa	Voor het Deltaprogramma zoetwater heeft regio Noord een maatregelenprogramma opgesteld om de toename van de watervraag aan het IJsselmeer te verminderen en om de hoge zandgronden meer klimaatbestendig te maken. Voor de hoge zandgronden van het Drents Plateau zijn als maatregelen o.a. opgevoerd beregenen uit grondwater en waterconservering.	https://www.deltaprogramma.nl/documenten/publicaties/2015/09/15/factsheet-ijsselmeergebied-klimaatbestendig-stroomgebied-drentsche-aa
Topsoil duurzame waterkwaliteit Drenthe	Om te anticiperen op klimaatverandering en veranderingen in landbouwpraktijk, in het licht van de duurzaam te behalen doelstellingen van de Kaderrichtlijn Water (KRW) en de drinkwaternormen, hebben het waterschap Hunze en Aa's en de provincie Drenthe een gezamenlijk project uitgevoerd binnen het TopSoil Interreg North Sea Region Programma van de Europese Unie. Het hoofddoel van het project was om te bepalen met welke haalbare en betaalbare maatregelen ingespeeld zou kunnen worden op de gevolgen van klimaatverandering ten aanzien van uit- en afspoeling van nutriënten en gewasbeschermingsmiddelen (GBM) uit landbouwpercelen en het behalen van de normen gesteld aan drinkwater. Op basis van de gebiedssessies beschreven in hoofdstuk 2 zijn de volgende drie scenario's gedefinieerd: Toepassing maximale dosis gewasbeschermingsmiddel op uniform landgebruik (gras), periode 2007 – 2016. Toepassing 50% van maximale dosis gewasbeschermingsmiddel op uniform landgebruik (gras), periode 2007 – 2016. Aanleg van akkerranden (filter strips) equivalent aan een breedte van 4 m in het basismodel. De scenario's waarin verschillende maatregelen verwerkt zijn hebben geleid tot de volgende inzichten: Op stroomgebiedschaal komen gewasbeschermingsmiddelen voornamelijk als gevolg van afspoeling in het oppervlaktewater terecht, waarbij >95% van de middelen die afspoelen in opgeloste vorm is. Uitspoeling is goed voor 5 tot 30% van de totale vracht; Extreme neerslag in relatie tot het moment van toepassing van gewasbeschermingsmiddelen in een jaar is bepalend voor de mate van af- en uitspoeling, ook indien gemiddeld wordt over een periode van meerdere jaren; Bodemtype is na neerslag de belangrijkste factor voor af- en uitspoeling: bodemtypes met ondiepe keileem zijn gevoeliger voor af- en uitspoeling, terwijl hogere organische stofgehalten in de bodem leiden tot lagere af- en uitspoeling; Bij een halvering van de dosering van gewasbeschermingsmiddelen halveert ook de af- en uitspoeling; Akkerranden equivalent aan een breedte van 4 m verlagen de af- en uitspoeling van gewasbeschermingsmiddelen met gemiddeld 20 – 30%, maar de variatie is groot.	https://www.hunzeenaas.nl/app/uploads/2020/07/1603390A00-R19-710-Topsoil_rapportage_scenarios_eindversie.pdf
UPDA	De stad Groningen zal de komende jaren flink groeien qua bevolking en qua economische activiteiten. Dit zal gepaard gaan met een hogere behoefte aan drinkwater. De oppervlaktewaterwinning van de Drentsche Aa zal nu en in de toekomst een onmisbare schakel zijn om aan die vraag te voldoen. Kenmerken winning: Sinds 1881 onttrekt Waterbedrijf Groningen bij Glimmen oppervlaktewater uit de beek om er drinkwater van te maken. Op deze locatie wordt verder grondwater onttrokken voor de drinkwaterproductie. De huidige onttrekkingsvergunning is in 1998 afgegeven door Waterschap Hunze en Aa's en bedraagt maximaal 1.700 m³/uur (14,7 miljoen m³/jaar). In totaal zijn ongeveer 230.000 inwoners afhankelijk van het water uit de Drentsche Aa (ca. 200.000 stad Groningen, ca. 20.000 gemeente Haren, ca. 10.000 Eelde-Paterswolde). Risico: gewasbeschermingsmiddelen worden frequent aangetroffen en veroorzaken een of meerdere keren normoverschrijdingen in de periode 2012-2017. Dit betreft de volgende stoffen: MCPA, MCPP, metolachloor, chloridazon, dimethenamide en terbutylazine. Dit zijn allemaal herbiciden (bestrijdingsmiddelen tegen onkruid). MCPA en MCPP kennen een brede toepassing. Deze middelen worden gebruikt door de landbouwsector, maar ook door particulieren. Metolachloor, chloridazon, dimethenamide en terbutylazine zijn middelen die alleen worden gebruikt in de landbouw.	https://onzedrentscheaa.nl/rapporten/

(Beleids-)document	Ambitie	Link
	• In het dossier: - Overzicht van al genomen regionale maatregelen - Overzicht genomen landelijke maatregelen gewasbeschermingsmiddelen - Restopgaven • In 2023 evaluatie UPDA.	
Gebiedsdossier Drentsche Aa (2019) UPDA	• Stand van zaken projecten op gebied van: - Communicatie - Duurzaam onkruidbeheer - Actualisatie beschermingszone Drentsche Aa - Aanpak riolering - Akkerranden - Verminderen uit- en afspoeling percelen - Verminderen afspoeling erven - Duurzame maisteelt - Duurzame bollenteelt - Handhaving - Systeemonderzoek Topsoil - Monitoring	https://onzedrentscheaa.nl/rapporten/
Economische Agenda Assen 2020-2025	• De economie van Assen heeft zich gunstig ontwikkeld. Dit willen we graag behouden en versterken. De ambitie voor Assen is dan ook om sterker te benutten waar we al goed in zijn en te ontwikkelen waar we onderscheidend in kunnen worden. Dit vraagt focus, we spelen in op drie strategische pijlers: - Versterken spilfunctie in de regio - Investeren in de kracht van Assen (Zorg & Innovatie, Energie & Innovatie, (overheid)diensten en Vrijtijdseconomie) - Investeren in mkb, ondernemerschap en innovatie We investeren daarmee in onze kracht en pakken de uitdagingen voor Assen en de regio op. Wij doen dit slim samen met het bedrijfsleven en regiopartners. Met passende dienstverlening en ondersteuning maken wij dit mede mogelijk. • Ja, mits... - We willen een uitstekend vestigingsklimaat scheppen voor bestaande en nieuw te vestigen bedrijven en instellingen. Dat vraagt om een positieve en open houding en we denken in mogelijkheden. We willen aanhaken bij bestaande initiatieven en samenwerken met ondernemers en partners uit Assen en de regio. Diverse spelregels en ruimtelijke randvoorwaarden die richting geven aan wenselijke 'ruimte' voor ondernemen willen we actualiseren. Het gaat dan bijvoorbeeld om ontwikkelkaders voor retail, horeca, bedrijventerreinen en evenementen.	
Levend Bezoekersnetwerk 2.0	• Als doel van het Plan van Aanpak Levend Bezoekersnetwerk 2.0, visie bezoekersmanagement voor de Drentsche Aa, is geformuleerd het 'opstellen van een geactualiseerde visie op het bezoekersmanagement in het Nationaal Park Drentsche Aa', vertaald in de vraag 'hoe laten we (potentiële) bezoekers het Drentsche Aa-gebied beleven en met het Drentsche Aa verhaal naar huis gaan?'. Doelstellingen: - Een duidelijke omschrijving van (nieuwe)rol Levend bezoekersnetwerk Drentsche Aa als communicatie en educatienetwerk Nationaal Park Drentsche Aa in relatie tot marketinginspanningen Marketing Drenthe en de samenwerkingsovereenkomst met De Hondsrug UNESCO Global Geopark - Versterken samenwerking met alle partners van het Nationaal Park Drentsche Aa - Uitgewerkte zonering: waar doen we wat wel/niet - Een overzicht van activiteiten/plekken die (potentiele) bezoekers en mensen die in het gebied wonen, verblijven (dag- en verblijfgasten) het Drentsche Aa-gebied kunnen ervaren. Dat je niet alleen vanwege de borden weet dat je in het Nationaal Park Drentsche Aa verblijft/komt maar ook de bijzonderheid op een	

(Beleids-)document	Ambitie	Link
	“snelle” manier kunt beleven zodat je gestimuleerd wordt direct of op later tijdstip diverse plekken in het gebied (verder) te gaan ontdekken. - Nieuwe activiteiten en/of plekken voor Drentsche Aa ‘Experience’.	
Merkgids NP DA	• De merkgids is opgedeeld in drie delen: - Overkoepelende merken: Nationaal Park Drentsche Aa is verbonden aan het overkoepelende merk Nationale Parken Nieuwe Stijl en het merk Drenthe. Daarom staat het eerste deel van deze gids in het teken van deze merken. - Nationaal Park Drentsche Aa: Het tweede deel van de gids beschrijft het ‘merk Drentsche Aa’, passend bij de overkoepelende merken. - Praktische handvatten: Ten slotte worden in het derde deel voorbeelden en praktische handvatten gegeven om het merk echt als kompas te gebruiken.	www.drentscheaa.nl
Activatieplan Toegangspoorten en Levend bezoekersnetwerk DA	• Begin 2019 zijn de merkpositionering en het LBN 2.0 Bezoekersmanagementplan vastgesteld in het NP-Overlegorgaan. Beide documenten hebben een sterke onderlinge link. Daarom is ervoor gekozen om in één traject, vanuit beide bouwstenen één gezamenlijk activatieplan voor de uitvoering op te stellen. • Het plan staat op een A3, met doelen voor 2025, strategieën en een actieplan. • Het plan richt zich op het versterken van de kwaliteit van beleving van het Nationaal Park in lijn met de merkpositionering en het bijbehorende ‘verhaal’, gebruik makend van de sleutelervaringen en activiteiten die eerder zijn benoemd in het Levend Bezoekersnetwerk 2.0 proces. • Door het verbeteren van de informatievoorziening & routestructuren en het ontwikkelen van toegangspoorten & duidelijk herkenbare beleeftlocaties (sleutelervaringen) sturen we daarnaast ook nadrukkelijk op spreiding / zonerings in het gebied.	
Beeldkwaliteitsplan Toegangspoorten	•	www.drentscheaa.nl
Rapportage Drentsche Aa, landschap met energie	• 6 aanbevelingen	www.drentscheaa.nl
Strategienota Toekomst Vakantieparken (2020-2024)	• Gemeente Aa en Hunze • Visie: een zo vitaal mogelijke recreatiesector in de gemeente Aa en Hunze. Waar de recreatiefunctie toekomstpotentieel heeft zetten we in op faciliteren en stimuleren. Ontbreekt het recreatief potentieel dan onderzoeken we de mogelijkheden voor een nieuwe (bestendige) bestemming met wijziging van het gebruik van het park, de transformatie. • De opgave is drieledig: - Het verbeteren en stimuleren van de randvoorwaarden voor kansrijke vakantieparken, zodat een economisch levensvatbare voorraad ontstaat; - het mogelijk maken van herstructurering en/of transformatie, zodat vakantieparken zonder recreatief potentieel weer een gezond verdienmodel en een vitale functie kunnen krijgen; - het tegengaan van ongewenste ontwikkelingen en situaties zoals onrechtmatige permanente bewoning, overlast, verloedering en ondermijnende criminaliteit. • Uitgangspunten Exceleren - Wij spannen ons in om belemmeringen die ontwikkelingen van vitale vakantieparken in de weg staan weg te nemen; - wij verbinden hieraan de voorwaarde dat parken actief bijdragen aan het beëindigen van onrechtmatige permanente bewoning op het park; - wij bieden experimenteerruimte om diversiteit en innovatie te stimuleren; - uitbreidingsplannen moeten gericht zijn op verbeteren van het gehele park en het up-to-date maken daarvan; - wij blijven in gesprek met recreatieondernemers, informeren hen over bestaande regelingen en verwijzen hen door;	

(Beleids-)document	Ambitie	Link
	- wij faciliteren de samenwerking tussen parken en collega-recreatieondernemers. • Experimenteerruimte Exceleren - Recreatieondernemers kunnen met de experimenteerruimte binnen de planologische grenzen van het bestaande recreatiebedrijf nieuwe concepten ontwikkelen.6 Een uitbreiding, mits die aan voorwaarden voldoet, ontvangt dan een passende bestemming met binnen de bestemming voldoende planologische ruimte voor bebouwing en ontwikkeling. • Uitgangspunten Transformeren: - Indien het park/de woning geen toekomst meer heeft in de recreatie, komt transformatie aan de orde; - Per park wordt bekeken welke mogelijkheden er voor de toekomst zijn, het is maatwerk; - Het initiatief voor het opstellen van een toekomstvisie ligt bij het park/de eigenaar; - Met transformatie dient een toekomstbestendige situatie te ontstaan en dient een transformatieplan te worden opgesteld waaruit ruimtelijke, landschappelijke en/of maatschappelijke meerwaarde blijkt; - Bij een transformatie wordt afscheid genomen van het oude gebruik (recreatie) en wordt 1 nieuwe vorm van gebruik mogelijk gemaakt. De combinatie van verschillende vormen van gebruik op 1 park/locatie (bijvoorbeeld combinatie wonen en recreatie) wordt in principe niet als permanente oplossing mogelijk gemaakt; - Transformeren naar wonen is onder voorwaarden mogelijk maar dient uitzondering te zijn; - Kosten voor transformatie komen voor rekening van het park/de eigenaar. • Transformatie naar wonen - In het algemeen zijn wij terughoudend met het transformeren van recreatie naar wonen, maar wij sluiten dit niet uit. Dit maakt het mogelijk om, op basis van een goed plan met meerwaarde, maatwerk op parkniveau te leveren. Een functiewijziging naar wonen moet substantieel bijdragen aan een oplossing van eventuele problematiek. - Het buitengebied dient in hoofdzaak beschikbaar te blijven voor de primaire gebruikers landbouw, natuur en recreatie & toerisme. Immers, bij transformatie naar wonen ontstaat een ander gebruik en andere invulling van terreinen; in feite een opzichzelfstaande woonwijk, buurtschap of 'minidorp'. Daarmee ontstaat er een gebruik (wonen) dat in principe niet in het buitengebied thuishoort. - Transformatie naar wonen mag de mogelijkheden van de primaire gebruikers van het buitengebied niet beperken. Binnen terreinen die liggen in of direct aansluitend zijn aan het Natuur Netwerk Nederland en/of Natura2000 gebieden is transformatie naar wonen slechts mogelijk bij zwaarwegend maatschappelijk belang.	
Communicatieplan DA 2.0	'We doen het samen' Zo is het uitgangspunt van de aanpak in het Drentsche Aa-gebied kort te karakteriseren. In dit communicatieplan Drentsche Aa 2.0 roept het Overlegorgaan Drentsche Aa daarom iedereen op die bijdraagt aan het behoud en ontwikkeling van de unieke kwaliteiten van dit bijzondere gebied om deze samenhang en samenwerking ook te communiceren, zowel in- als extern. - 'We doen het samen': communiceer vanuit het grote geheel. Deelprojecten en activiteiten zijn onderdeel van het grote geheel Nationaal Park Drentsche Aa. Gebruik de meerwaarde van het Drentsche Aa partnerschap en verwijs naar en benoem elkaar bij projecten en activiteiten. - Het Drentsche Aa-gebied is een eenheid met een eigen identiteit. Communiceer de Drentsche Aa kerndoelen, kernboodschappen en gezamenlijke identiteit. - Maak gebruik van de verschillende Nationaal Park Drentsche Aa communicatiekanalen en -middelen. - Tweezijdige communicatie: Houd elkaar (tijdig) op de hoogte van (nieuwe) ontwikkelingen en plannen. - Duobranding: Gebruik het Drentsche Aa logo op infoborden, -panelen en folders - Planvorming: Informeer en stem af met het Drentsche Aa regieteam (secretariaat en C&E) vanaf het begin.	https://www.drentscheaa.nl
Evenementzoneringskaart Drentsche Aa	(in ontwikkeling)	
Structuurvisie Landschapsonwikkelingsplan Tynaarlo 2009	De structuurvisie Landschapsonwikkelingsplan Tynaarlo stuurt primair op de robuuste landschappelijke structuren . In de visie wordt veel nadruk gelegd op de continuïteit van de beekdalen, individuele identiteit van de 5 ruggen van de gemeente (samen vormen zij het Hondsrugcomplex), de flanken van deze ruggen en de inpassing	https://www.tynaarlo.nl/platteland-en-leefbaarheid/natuur-en-landschap

(Beleids-)document	Ambitie	Link
	van de dorpen in het landschap. Vanuit deze robuuste structuren wordt ruimte geboden voor initiatieven mits zij een bedrage leveren in het behouden, versterken of vernieuwen van het landschap. Op een concreter schaalniveau kent het LOP sturings- en inrichtingsprincipes met spelregels voor de diverse landschappelijke eenheden (es-beekdal etc).	
Omgevingsvisie Tynaarlo (in ontwikkeling)	Het gaat om keuzes over thema's als samen leven, wonen, mobiliteit, economie, landschap en duurzaamheid. De keuzes die gemaakt gaan worden, gaan een grote rol spelen in het toekomstige beleid van de gemeente.	www.typischtynaarlo.nl en www.tynaarlo.nl
Convenant Archeologie tussen gemeenten en LTO-Noord	LTO-noord heeft een convenant met de Drentse gemeenten waardoor (oa) normaal agrarisch gebruik is vrijgesteld van archeologisch onderzoek. Dit is ook verankerd in het gemeentelijk archeologiebeleid.	https://repository.officiële-overheidspublicaties.nl/externebijlagen/exb-2018-27077/1/bijlage/exb-2018-27077.pdf